

Sygn. akt **XXVI GC 1256/19**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	sędzia (del.) Henryk Walczewski

po rozpoznaniu 23 września 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Związek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda Związek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 136.718,44 zł (sto trzydzieści sześć tysięcy siedemset osiemnaście złotych czterdzieści cztery grosze) wraz z odsetkami ustawowymi od kwot:

- 514,06 zł od dnia 1 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 427,22 zł od dnia 15 września 2015 r. do dnia zapłaty;
- 1.764,90 zł od dnia 13 maja 2019 r. do dnia zapłaty;
- 1.374,19 zł od dnia 13 maja 2019 r. do dnia zapłaty;
- 2.205,56 zł od dnia 25 maja 2016 r. do dnia zapłaty;
- 14.091,46 zł od dnia 9 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 16.933,56 zł od dnia 9 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 2.079,59 zł od dnia 24 września 2014 r. do dnia zapłaty;
- 3.254,06 zł od dnia 27 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty;
- 4.435,73 zł od dnia 14 września 2018 r. do dnia zapłaty;
- 4.724,35 zł od dnia 27 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty;
- 2.686,50 zł od dnia 9 marca 2018 r. do dnia zapłaty;
- 20.092,31 zł od dnia 23 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty;

- 16.364,52 zł od dnia 16 lutego 2018 r. do dnia zapłaty;
- 3.265,32 zł od dnia 27 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty;
- 5.768,74 zł od dnia 27 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty;
- 2.540,30 zł od dnia 29 maja 2018 r. do dnia zapłaty;
- 6.765,83 zł od dnia 1 listopada 2017 r. do dnia zapłaty;
- 1.111,93 zł od dnia 14 września 2018 r. do dnia zapłaty;
- 2014,08 zł od dnia 18 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty;
- 14.241,85 zł od dnia 9 listopada 2018 r. do dnia zapłaty;
- 8.697,05 zł od dnia 19 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty;
- 1.365,33 zł od dnia 19 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda Związek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 12.253,00 zł (dwanaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 5.417,00 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

sędzia (del.) Henryk Walczewski

Sygn. akt **XXVI GC 1256/19**

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 września 2020 r.

Pozwem z dnia 4 października 2019 r. powódka Związek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 136.718,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie z upłynięciem 14 dnia od spłaty poszczególnych kredytów do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że na mocy umów przelewu (cecji) wierzytelności powódka nabyła od wskazanych w pozwie kredytobiorców przysługujące im wierzytelności istniejące lub przyszłe w postaci roszczeń o zwrot m.in. prowizji, opłat przygotowawczych oraz składek na ubezpieczenie spłaty kredytów. Powyższe roszczenia wynikały z umów o kredyty gotówkowe oraz umów towarzyszących (m.in. umowy ubezpieczenia w formie indywidualnej lub w ramach ubezpieczeń grupowych) zawartych między kredytobiorcami a pozwaną.

W związku z zawarciem i udzieleniem kredytów, kredytobiorcy ponieśli koszty związane z udzieleniem kredytu, tj. prowizji i opłaty przygotowawczej oraz składki ubezpieczeniowej z tytułu zawartych umów ubezpieczenia.

W pozwie wskazano, że kredytobiorcy dokonali spłaty kredytów przed terminem wskazanym w umowach. Wobec tego zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2016 poz. 1528, dalej jako: „u.k.k”) uzyskali wierzytelność względem pozwanej z tytułu obniżenia całkowitego kosztu kredytu o koszty odpowiadające okresowi, o który skrócono czas obowiązywania umów. Powódka wskazuje, że pozwana powinna zwrócić kredytobiorcom odpowiednią wartość procentową prowizji bądź opłaty przygotowawczej poniesionej przez nich z tytułu zawartych umów kredytów.

Powódka wskazała również, że przed sporem wezwała pozwaną do zapłaty kwot, które zostały objęte pozwem, tytułem zwrotu kosztów kredytów obejmujących całkowite koszty kredytu w rozumieniu art. 5 pkt 6 u.k.k. Pozwana odmówiła uznania roszczeń w odniesieniu do 7 kredytobiorców, a w odniesieniu do 5 kredytobiorców pozwana nie ustosunkowała się do wezwania.

W odpowiedzi na pozew przyznała, że zawarła umowy kredytu ze wskazanymi kredytobiorcami, oraz że kredyty te zostały spłacone przed terminem. Pozwana podniosła jednak zarzut braku legitymacji materialno prawnej i procesowej po stronie powódki z uwagi na nieważność umów cesji wierzytelności. Pozwana wskazała, że wysokość prowizji nie zależy od okresu kredytowania i nie jest rozłożona w czasie, zatem skutek przedterminowej całkowitej spłaty kredytu nie podlega proporcjonalnemu zwrotowi na rzecz kredytobiorcy. Pozwany również poddaje pod ocenę sądu, czy ważna jest umowa cesji wierzytelności o zwrot części całkowitego kosztu kredytu, jeżeli nabywca płaci za nią konsumentowi niewielki procent kwoty wierzytelności - art. 58 § 2 k.p.c.

Następnie powódka złożyła replikę na odpowiedź na pozew pozwanej, w którym odniosła się w szczególności do zarzutu nieważności cesji wierzytelności o zwrot części całkowitego kosztu kredytu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sporu (art. 227 k.p.c.) .

W sprawie bezsporne było z uwagi na brak zaprzeczenia przez stronę pozwaną lub wskazania innych okoliczności, że:

1. K. N. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 24 maja 2013 r., którą spłacił w dniu 18 marca 2016 r., tj. 38 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
2. K. N. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 7 stycznia 2013 r., którą spłaciła w dniu 11 września 2015 r., tj. 40 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
3. T. P. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 25 kwietnia 2018 r., którą spłacił w dniu 24 kwietnia 2019 r. tj. 108 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
4. T. P. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 18 lipca 2017 r., którą spłacił w dniu 24 kwietnia 2019 r., tj. 122 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
5. Z. S. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 10 kwietnia 2014 r., którą spłacił w dniu 11 maja 2016 r., tj. 1585 dni przed terminem wskazanym w umowie;
6. Z. S. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 11 maja 2015 r., którą spłacił w dniu 25 listopada 2016 r., tj. 2725 dni przed terminem wskazanym w umowie;
7. Z. S. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 24 listopada 2016 r., którą spłacił w dniu 24 listopada 2017 r., tj. 2944 dni przed terminem wskazanym w umowie;
8. Z. S. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 16 sierpnia 2012 r., którą spłacił w dniu 10 września 2014 r., tj. 51 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
9. Ł. Ł. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 26 marca 2018 r., którą spłacił w dniu 13 czerwca 2018 r., tj. 117 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
10. A. S. (1) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 13 sierpnia 2018 r., którą spłacił w dniu 31 sierpnia 2018 r., tj. 119 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
11. A. S. (1) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 23 lutego 2018 r., którą spłacił w dniu 13 sierpnia 2018 r., tj. 114 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;

12. A. S. (1) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 4 września 2017 r., którą spłacił w dniu 23 lutego 2018 r. tj. 54 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
13. J. K. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 21 sierpnia 2017 r., którą spłacił w dniu 9 kwietnia 2019 r. tj. 124 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
14. H. J. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 7 września 2016 r., którą spłacił w dniu 2 lutego 2018 r., tj. 79 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
15. A. Ł. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 26 marca 2018 r., którą spłaciła w dniu 13 czerwca 2018 r., tj. 3574 dni przed terminem wskazanym w umowie;
16. A. Ł. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 4 listopada 2015 r., którą spłaciła w dniu 13 czerwca 2018 r., tj. 2701 dni przed terminem wskazanym w umowie;
17. A. H. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 1 marca 2017 r., którą spłaciła w dniu 15 maja 2017 r., tj. 57 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
18. A. H. zawarła umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 15 maja 2017 r., którą spłaciła w dniu 18 października 2017 r., tj. 115 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
19. G. H. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 16 stycznia 2018 r., którą spłacił w dniu 31 sierpnia 2018 r., tj. 52 miesiące przed terminem wskazanym w umowie;
20. G. H. zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 31 sierpnia 2018 r., którą spłacił w dniu 4 stycznia 2019 r., tj. 120 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
21. A. S. (2) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 21 grudnia 2016 r., którą spłacił w dniu 26 października 2018 r., tj. 98 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
22. A. S. (2) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 26 września 2016 r., którą spłacił w dniu 5 kwietnia 2018 r. tj. 125 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie;
23. A. S. (2) zawarł umowę pożyczki/kredytu nr (...) w dniu 13 stycznia 2017 r., którą spłacił w dniu 5 kwietnia 2018 r., tj. 128 miesięcy przed terminem wskazanym w umowie.

Pozwana, jako cesjonariusz zawarła ze wszystkimi wskazanymi powyżej kredytobiorcami umowy przelewu wierzytelności istniejących lub przyszłych wynikających z tytułu m.in. zwrotu opłat administracyjnych, prowizji i składek na ubezpieczenie spłaconych kredytów, które zostały poniesione w związku i na podstawie umów kredytu/pożyczki (k.21-64).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Spór między stronami dotyczy głównie dwóch aspektów. Po pierwsze, kwalifikacji prowizji od udzielonego kredytu, tj. czy prowizja od udzielonego kredytu podlega zwrotowi w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu zgodnie z art. 49 ust. 1 u.k.k. Po drugie, uznania za skuteczne umów cesji wierzytelności.

Pozwana nie kwestionowała zawarcia umów kredytu/pożyczki z wskazanymi przez powódkę kredytobiorcami..

Co do uznania umów cesji wierzytelności za skuteczne - w ocenie Sądu zarzut pozwanej w zakresie sprzeczności umów przelewu wierzytelności z zasadami współzycia społecznego jest chybiony. Pozwana podniosła ten zarzut z uwagi na to, że treść umów cesji w rażący sposób narusza zasadę ekwiwalentności wobec tego, że powódka nabywała wierzytelności

od kredytobiorców za ułamek wartości, a tym samym zostały naruszone zasady współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

Zgodnie z przywołanym przepisem czynności prawne sprzeczna z zasadami współzycia społecznego są nieważne. W orzecznictwie wskazuje się, że

„dla oceny, czy zachodzi wypadek, o jakim mowa w art. 58 § 2 k.c., obok treści czynności prawnej ważny jest jej skutek, a w szczególności to, czy w wyniku podjęcia czynności powstanie uprawnienie lub obowiązek, którego wykonanie spowoduje wystąpienie stanu sprzecznego z zasadami współzycia społecznego. Zasady współzycia społecznego jako przesłankę i przyczynę nieważności czynności prawnej należy stosować w sytuacjach wyjątkowych”.

W niniejszej sprawie skutkiem zawarcia umów przelewu wierzytelności jest przejście uprawnień do dochodzenia roszczeń przez powódkę zamiast kredytobiorców. Zdaniem Sądu taka sytuacja nie powoduje wystąpienia stanu sprzecznego z zasadami współzycia społecznego. W ocenie Sądu kwoty za które powódka nabyła wierzytelności nie są dalece nieproporcjonalne. W efekcie Sąd nie stwierdził nieważności.

Co do kwalifikacji prowizji od udzielonego kredytu. dochodziła swoich roszczeń na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.k. twierdząc, że kredytobiorcy z uwagi na wcześniejszą spłatę kredytów uzyskali wierzytelność względem pozwanego z tytułu obniżenia całkowitego kosztu kredytu o koszty odpowiadające okresowi, o który skrócono czas obowiązywania umów. Wobec tego, prowizja bądź opłata przygotowawcza poniesiona przez kredytobiorców z tytułu zawartych umów kredytu powinna zostać im zwrócona w proporcjonalnej wysokości – w zależności od okresu, o jaki został skrócony okres kredytowania.

Z kolei pozwana wywodziła, że pobrana prowizja stanowi jednorazowe świadczenie, które jest kwalifikowane jako wynagrodzenie za wykonywane przez pozwaną czynności związanych z udzieleniem kredytu.

Zarówno powódka, jak i pozwana przedstawiły na potwierdzenie swoich stanowisk orzeczenia sądów oraz stanowiska doktryny, które prezentowały dwa odmienne podejścia co do charakteru prowizji pobieranej przez banki przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki. Rozbieżności te zostały wyjaśnione i usunięte po wydaniu Wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 11 września 2019 r., sygn. akt C-383/18 oraz orzeczenia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 roku, sygn. III CZP 45/19. Oba orzeczenia ocenia się jako pro konsumencką wykładnię omawianego przepisu u.k.k.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej rozpoznając w trybie prejudycjalnym wnioski złożony przez Sąd Rejonowy Lublin–Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku w związku ze sporami, jakie powstały pomiędzy spółka (...) sp. z o.o. a odpowiednio (...), (...) Bank S.A. i (...) S.A. stwierdził, iż „Przy uwzględnieniu całości powyższych rozważań na pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, iż art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.”

Jednocześnie wskazał, że poprzez „całkowity kosztu kredytu” należy rozumieć „wszystkie koszty, łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych. Definicja ta nie zawiera zatem żadnego ograniczenia dotyczącego okresu obowiązywania danej umowy o kredyt.”

Zgodnie z powyższym, instytucje kredytowe nie powinny ograniczać obniżenia kosztu kredytu do kosztów wprost związanych z okresem obowiązywania umowy (np. odsetki), ale obowiązane są proporcjonalnie obniżyć wszystkie koszty związane z kredytem, a jednym z kosztów kredytu jest prowizja. W świetle powyższego bez znaczenia pozostają argumenty przywoływane przez pozwaną, dotyczące podziału kosztów kredytu na te związane z okresem obowiązywania umowy i niezwiązane z tym okresem, a także wskazujące na jednorazowy charakter świadczenia jakim jest prowizja.

Interpretację przepisów dokonaną przez TSUE potwierdza wspomniana uchwała Sądu Najwyższego, w której wskazano, iż „uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu.”

Mając powyższe na względzie, Sąd uznał powództwo za zasadne i zasądził zwrot kosztów udzielenia kredytu wskazanych w pozwie, odpowiednio i proporcjonalnie za okres w którym umowy kredytowe z pozwanym bankiem wygasły przez spłatę kredytów. Obliczenia podlegających zwrotowi opłat, podane w pozwie nie były kwestionowane od strony matematycznej, co uzasadnia zasądzenie kwoty jak w pkt I sentencji wyroku. Odsetki ustawowe za zwłokę Sąd zasądził na podstawie art. 481 § 1 k.c. wzw. Z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim tj. z upłynięciem 14 dni od spłaty poszczególnego kredytu do dnia zapłaty.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zasadzając zwrot kosztów procesu od strony przegrywającej proces, na które złożyły się opłata sądowa w wysokości 6.836,00 zł (k. 66) i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego 5.400,00 zł (§2 pkt 6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r.) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

sędzia (del.) Henryk Walczewski

ZARZĄDZENIE

1. (...)

(...)

2. (...)

Dnia 3 listopada 2020 r.

sędzia (del.) Henryk Walczewski